

SØVÆRNS- ORIENTERING

Holmen reduceres til anløbshavn. (SVN FOT).

Udflytning fra Holmen

Den 3. oktober offentliggjorde Forsvarsministeren "Plan for udflytning fra Holmen".

Planen er udarbejdet af Forsvarsministeriets (FMN) Styringsgruppe, der havde departementschefen som formand.

I månederne forud var foretaget et meget grundigt forarbejde i et antal undergrupper, som i det væsentlige var sammensat af søværnets egne eksperter og ansvarlige på de behandlede områder.

Planen er udarbejdet som en teknisk og søværnsfaglig undersøgelse samt en detaljeret belysning af konsekvenserne af de allerede trufne politiske beslutninger. Planens indhold er derfor i nøje overensstemmelse med "Aftale om forsvarets ordning 1989-91 af 14. marts 1989".

UDFLYTNINGSPLANEN'S INDHOLD I HOVEDTRÆK.

Flådens fordeling.

Flådens skibe og eskadrestabe udflyttes til flådestationerne Frederikshavn og Korsør, idet hovedvægten er lagt på Frederikshavn. I planen foreslås FLYVEFISKEN-klassen, WILLEMOES-klassen, 1 tankfartøj af FAXE-klassen, Søværnets mobile Base (MO-BA) og Torpedobådseskadrens stab placeret ved Flådestation Korsør (FLS KOR). Øvrige skibe og eskadrestabe placeres ved Flådestation Frederikshavn (FLS FRH).

Flådestationerne i provinsen, her Flådestation Frederikshavn, udbygges. (SMK FOT).

Reduktion af Flådestation København til anløbshavn.

I tilslutning til udflytning af flåden reduceres Flådestation København (FLS KBH) til en anløbshavn, som etableres på Nyholm. Anløbshavnen skal kunne yde samme service som almindelige provinshavne. De eksisterende kajanlæg på Nyholm udnyttes, idet

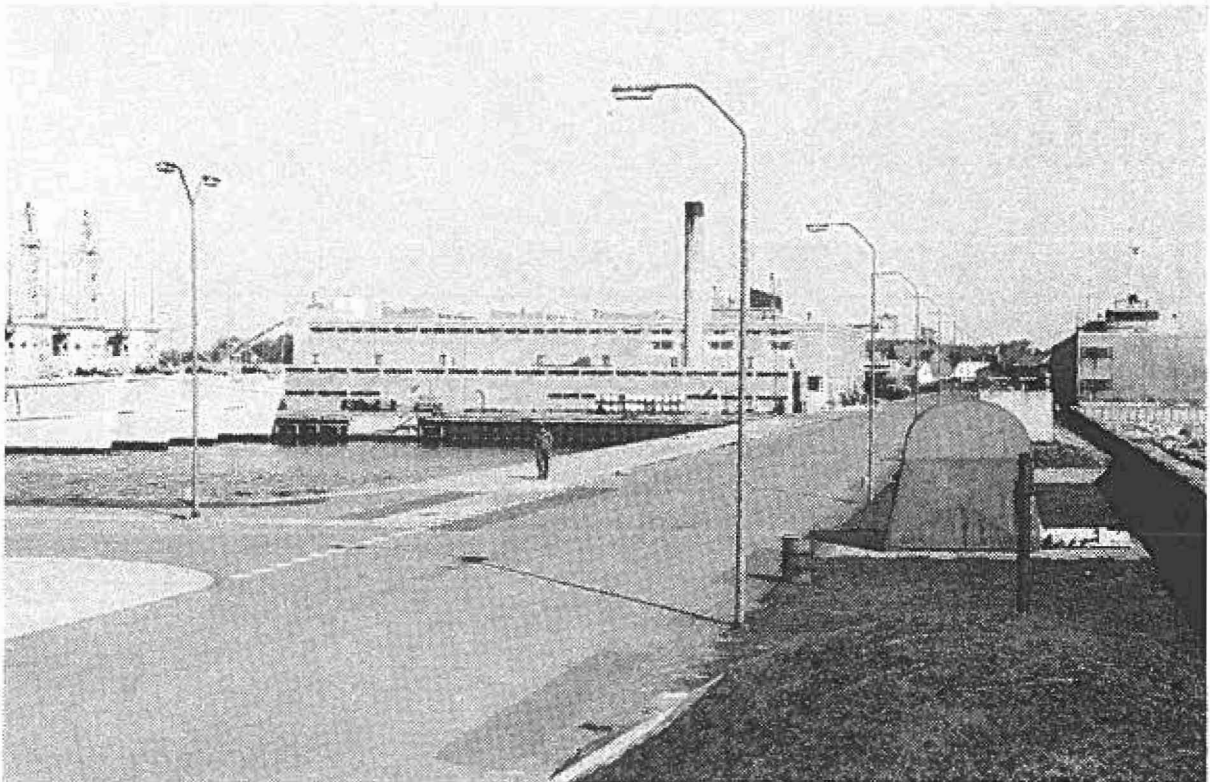
dog u-bådsbroen og torpedobådsbroerne fjernes. På andre dele af Holmen vil der fortsat være aktiviteter som Søværnets Materielkommandos (SMK) Centralledelse og skoler.

Til betjening af anløbshavnen og de nævnte myndigheder, samt til vedligeholdelse og bevogtning af området, oprettes Marinestation Holmen, som bemannes med ca. 125 personer.

Udflytning af skibe, eskadrer og Orlogsværftets specialværksteder til flådestationerne Frederikshavn og Korsør.

Udflytning af flåden medfører behov for ændring af organisation, bemanning og bygningsfaciliteter ved FLS FRH og FLS KOR.

Det er blandt andet besluttet at nedlægge ekvipageafdelingerne, og resterende tilsyns- og vedligeholdelsesopgaver overføres til de øvrige afdelinger.

Flådestation Korsør med værksteds-, administrations- og indkvarteringsbygning. (SVN FOT).

De tekniske afdelinger udbygges med de udflyttede specialværksteder fra Orlogsværftet (OLV), herunder blandt andet elektronikværksteds- og våbenmekanikerværkstedsfunktionerne.

Tilpasning af Søværnets Materielkommando's Centralledelsesstruktur.

I forbindelse med udflytning af flåden og OLV specialværksteder vil der på længere sigt være behov for tilpasning af Centralledelsens struktur. Det er besluttet, at det mere

eksakte indhold og omfang af denne justering skal finde sted, efterhånden som forudsætningerne herfor tilvejebringes.

Overførsel af Orlogsværftet's skibsvedligeholdelsesarbejder til civile danske værfter.

Der er allerede etableret en rammeaftale med DANYARD om vedligeholdelse m.v. af FALSTER-klassen med virkning fra januar 1990. Desuden er der indledt drøftelser/forhandlinger med civile danske værfter om etablering af rammeaftaler vedrørende vedligeholdelse af søværnets øvrige skibe. Tidsplanen er således tilrettelagt, at alle skibsvedligeholdelsesarbejder vil være overført til de civile danske værfter medio 1991.

Orlogsværftets Motorværksted bevares indtil videre, men det forudsættes i planen principielt, at også disse opgaver udbydes til private virksomheder i fri licitation.

Søværnets Motorkøretøjstjeneste.

I Forsvarskommandoens (FKO) foreløbige planlægning forudses, at Søværnets Motorkøretøjstjeneste i sin nuværende form nedlægges. Stabsfunktionerne overføres efter nærmere planlægning til SMK og flådestationerne. Kørsel og transportbehov vil blive udført ved etablering af en central kørepulje i det Storkøbenhavn-ske område.

Der er iværksat en særlig undersøgelse for at afklare alle detaljer.

Søværnets skolestruktur.

Det er besluttet og FMN har bemyndiget FKO til at reorganisere skolestrukturen, så den fremover kommer til at omfatte 5 skoler, nemlig:

- Søværnets Officersskole på Holmen (Nyholm).
- Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole i Frederikshavn.
- Søværnets Grundskole i Auderød.
- Søværnets Taktik- og Våbenskole placeret på Holmen, i Frederikshavn og på Sjællands Odde.
- Søværnets Teknikskole på Holmen.

De enkelte kurser og uddannelser ændres ikke i nævneværdigt omfang, men der vil ske en række ændringer af deres tilhørsforhold til de nævnte 5 skoler.

Personelle forhold.

Konsekvenserne af alle disse ændringer er en samlet

personelforøgelse i Frederikshavn med ca. 1050, heraf knapt 300 civile. Forøgelsen i Korsør vil være ca. 625, heraf ca. 150 civile. I disse tal er inkluderet forøgelse af personel til sejlene tjeneste ved FLS FRH med ca. 800 og ved FLS KOR med ca. 400.

På Holmen vil der efter udflytningen være beskæftiget ca. 770 i forhold til de nuværende ca. 4000. Hertil kommer ca. 400 elever på årsbasis. Sammenfattende medfører foranstaltningerne, at der nedlægges ca. 1155 stillinger i søværnets støttestruktur.
Kommunale forhold.

Styringsgruppens formand har indledt drøftelser med borgmestrene i Frederikshavn og Korsør om bygningsmæssige og personelmæssige forhold. Det er oplyst, at der fra kommunal side vil blive etableret informationservice m.v., og at kommunerne, når implementeringen iværksættes, er indstillet på at medvirke aktivt til løsning af personellet's problemer i forbindelse med udflytningen fra Holmen.

Implementering.

Gennemførelse af planens foranstaltninger vil, efter alt at dømme, strække sig over ca. 5 år.

Da blandt andet en række bygningsmæssige foranstaltninger først skal gennemføres, vil selve udflytningen næppe komme rigtigt igang før sidste halvdel af 1991.

Før der overhovedet kan iværksættes detaljeret planlægning af gennemførelse af planen, skal der foreligge en politisk godkendelse til at iværksætte planen. Der kan ikke for nærværende siges noget om, hvornår denne politiske godkendelse kan forventes at foreligge.

(IFS)

Den amerikanske ambassadør besøger Flådestation Frederikshavn

USA-Ambassadør K.L.Brown, Naval Attache Captain W.B.Jackson Jr. USN og Assistant Naval Attache Major J.P.Mc Grory USMC aflagde mandag den 28. august besøg ved Flådestation Frederikshavn/Kattegats Marinedistrikt (FLS FRH/KGM), herunder Hoveddepot Aalbæk.

Ambassadøren blev modtaget af Chefen for FLS FRH/KGM, Kom-

Den amerikanske ambassadør modtager skansevagtshonnør. (FLS FRH FOT).

mandør H.Fink-Jensen, og skansevagt udført af FLS FRH værnepligtige.

(FLS FRH)

Uddeling af Kûngnâit-medalje ved Grønlands Kommando

(GLK FOT).

Kûngnâit-medaljen, indstiftet af Admiral F.M.Kjølser i 1952.

Ved en højtidelig begivenhed på Grønlands Kommando (GLK) i Grønnedal 2. maj fik kaptajn I.C.Ludvigsen (FLV) overrakt Kûngnâit-medaljen i guld af CH GLK, kontreadmiral W.L.Grentzmann, som bevis for den store og beundringsværdige indsats KN I.C.Ludvigsen har udøvet under utallige eftersøgnings- og redningsoperationer i den barske natur rundt Grønland.

Kûngnâit-medaljen blev indstiftet ved GLK i 1952, og er siden blevet tildelt personer, som har gjort sig fortjent ved at udøve gerninger, der har været til gavn for GLK og det grønlandske samfund.

Kontreadmiral W.L.Grentzmann, CH GLK, overrækker her Kûngnâit-medaljen til kaptajn I.C.Ludvigsen, mens NK GLK, oberstløjtnant B.W.Ledertoug, ser på. (GLK FOT).

(GLK)

Nordisk mesterskaber i Marinefemkamp

Efter et langvarigt og omfattende arbejde med anlæggelse af 5-kampbaner i Auderødlejren var Danmark i år i stand til at påtage sig værtsskabet for De IV. Militære Nordiske Mesterskaber i Marinefemkamp.

Stævnet, der blev afviklet i perioden 7.-12. august, var en

del af Nordisk Søsportsuge, som også omfatter kapsejlad. Denne blev gennemført ved Søværnets Konstabelskole, og er beskrevet i sidste nr. af Søværns-Orientering.

Femkæmperne begyndte at komme til Auderødlejren allerede søndag, og mandag kl. 9 var alle deltagere mødt som følger:

Sverige 9 mand og 1 kvinde (observatør)

Norge 9 mand og 3 kvinder

Finland 8 mand

Danmark 10 mand og 2 kvinder.

Det var første gang, kvinderækken var officielt med i marinefemkamp.

Mandag åbnede Søværnets Våbeninspektør (VBI) stævnet på Inspektøren for Søværnets (IFS) vegne. Der var march gennem Frederiksværk by med Søværnets Tamburkorps i spidsen og modtagelse af borgmesteren.

Mandag og tirsdag brugte deltagerne til tilvænnning/træning på banerne, og onsdag begyndte selve konkurrencen med forhindringsløb og livredning. Torsdag fortsatte man med sømandskab og forhindringssvømning, og fredag afvikledes sidste disciplin, amfibieløb.

Sergent Lotte Bak modtager sølvmedalje af Inspektøren for Søværnet. (SMK FOT).

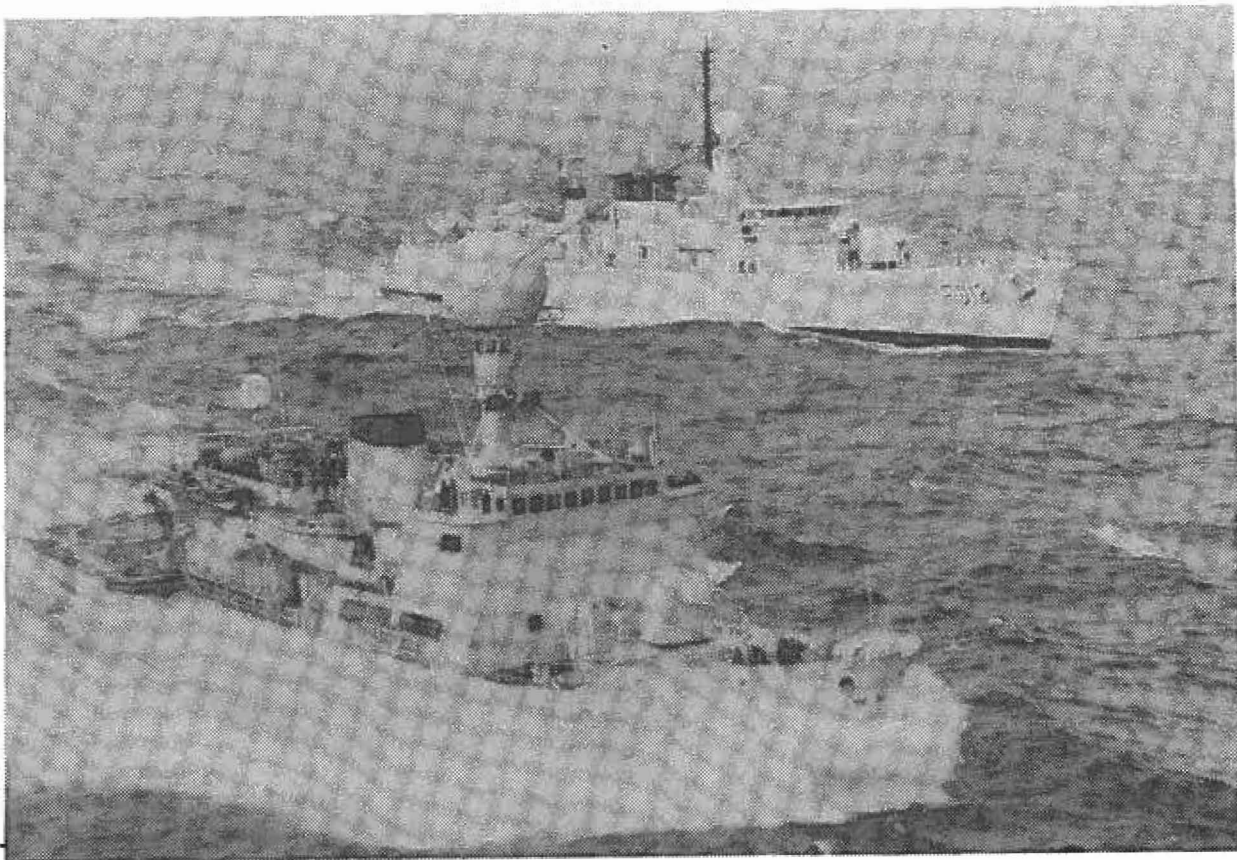
I kvinderækken talte de to bedste resultater med til nationsresultat. Her vandt Norge med 11394 point. Danmark fik 9973 point på andenpladsen. Individuelt opnåede sergent Lotte Bak, minelæggeren SJÆLLAND en flot andenplads, kun 33 point efter vinderen fra Norge. Af enkeltdisciplinerne vandt Lotte Bak amfibieløbet og blev nr. 2 i forhindringssvømning og livredning.

På mændenes hold talte de seks bedste resultater med som holdresultat. Sverige var helt suveræn og vandt med 35634 point. Norge fik andenpladsen med 34049 point. Danmark kom for første gang væk fra sidstepladsen og opnåede 33880 point. Dette flotte resultat var nok til at slå

Inspektionsskibet BESKYTTERENs deltagelse i øvelse SHARP SPEAR 89

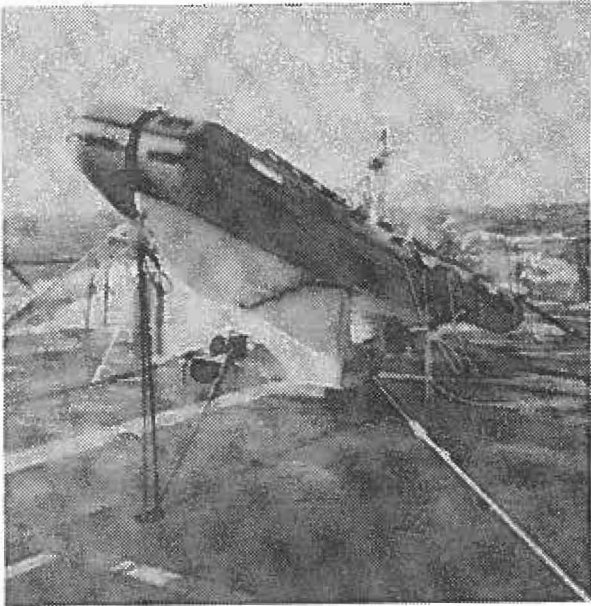

Inspektionsskibet BESKYTTEREN i Nordsøen sammen med den belgiske fregat WANDELAAR (F 912) under øvelse SHARP SPEAR 89. (BSKN FOT).

BESKYTTEREN (BSKN) afgik fra Sørvåg på Færøerne 6. september kl. 1455 for at forlægge til Nordsøen, hvor skibet skulle indgå i en kombineret blå NATO-styrke, bestående af en hollandsk fregat ABRAHAM CRIJNSSSEN (CRY), 2 belgiske fregatter WANDELAAR (WAN) og WIELINGEN (WIE) samt BSKN.

Natten før afgang fra Sørvåg havde der blæst en storm fra SV med vindstyrker på 28-30 m/s. Ca. 1 time efter afgang blev BSKN ramt af en 8-10 meter høj strømsø, hvilket resulterede i, at gummibåd og vogn blev krøllet sammen på helikopterdeck. På grund af den høje sø kunne gummibåden ikke fjernes før dagen efter, hvor alt disponibelt personel blev sat i arbejde med at fjerne resterne af vognen samt bygge en vogn uden hjul, hvorpå en gummibåd af gammel model kunne lægges. Arbejdet var færdigt 7. september om eftermiddagen, hvorefter helikopterdeck atter var

klart til helikopterflyvning.

Gummibåd af gammel model
i ny position efter uheldet.
(BSKN FOT).

Da helikopterdekkeet var klargjort, blev der udført to flyvninger, hvor taktisk samarbejde mellem BSKN og Navy Lynx S-170 blev indøvet. S-170 havde på grund af øvelsen 2 piloter med, hvoraf den ene fungerede som taktisk observatør.

8. september om formiddagen fløj S-170 til Naval Air Station de Kooy i Holland for at få foretaget et eftersyn på oliekøleren. BSKN havde om natten 8. september forespurgt CRY, om de havde værktøj om bord til at udføre eftersynet. Da dette ikke var tilfældet, arrangerede CRY eftersynet i de Kooy.

Kl. 1300 var der rendesvouz mellem de 4 deltagende skibe, hvorefter alle fik tildelt et område, hvori der skulle udføres overvågning.

Allerede kort tid efter rendesvouz fik styrken kontakt med den første orange enhed, som var minelæggeren MØEN. CRY fik til opgave at skygge MØEN. Tilsyneladende havde MØEN til opgave at skygge BSKN, som derfor fik til opgave at lokke MØEN væk fra potentielle mål.

Lørdag morgen var eftersynet på S-170 færdigt, og helikopteren kunne atter ombordtages. Herefter kunne BSKN indsætte S-170 i overvågningen.

I løbet af natten havde WAN lokaliseret yderligere en orange enhed TYDEMANN. Efter at WAN havde skygget TYDEMANN indtil lørdag eftermiddag, blev BSKN overdraget skygningen. Samtidig var S-170 ude på sin første flyvning efter tilbagekomsten til BSKN. Under denne flyvning lykkedes det at lokalisere yderligere to

orange enheder, de to franske patruljefartøjer STERNE og MERCURE.

En af styrkens opgaver var beskyttelse af olieinstallationer i Nordsøen. Lørdag aften fik BSKN lejlighed til at udføre denne opgave, idet TYDEMANN satte en gummibåd med frømænd i vandet. Gummibåden skulle tilsyneladende sejle frømændene over til platformen NAM 14, men på grund af BSKN mellemkomst lykkedes dette ikke.

Søndag formiddag fik TYDEMANN assistance af de to franske patruljefartøjer STERNE og MERCURE. Desuden kom en hollandsk Lynx til stede, hvorefter 10 personer blev sat om bord på NAM 14 med helikopter.

Mandag, tirsdag og onsdag gennemførtes taktisk øvelse, hvori BSKN klarede sig godt, og bragte inspektionsskibet til Den engelske Kanal.

Kl. 0100 torsdag 14. september var BSKN deltagelse tilendebragt, og skibet kunne atter forlægge til Færøerne. Kl. 1000 afgik S-170 mod Værløse via Esbjerg.

Under forlægningen mod Færøerne fik BSKN oplysning om, at den tidligere tropiske cyklon Gabrielle var på vej mod Færøerne med vindstyrker af stormstyrke. BSKN satte da ekstra fart på, og det lykkedes at holde sig på forkanten af lavtrykket, indtil skibet var på højde med øerne. Her blev skibet indhentet af vejret. Vindstyrken var op mod 30 m/s med stød op til 45-50 m/s, hvorfor det blev besluttet at vente med at gå i havn, til vinden havde lagt sig.

Søndag 17. september kl. 1400 ankom BSKN til Sørvåg efter at have udsejlet en distance på 3214 sømil, forbrugt 123 kubikmeter olie og 25 flyvetimer.

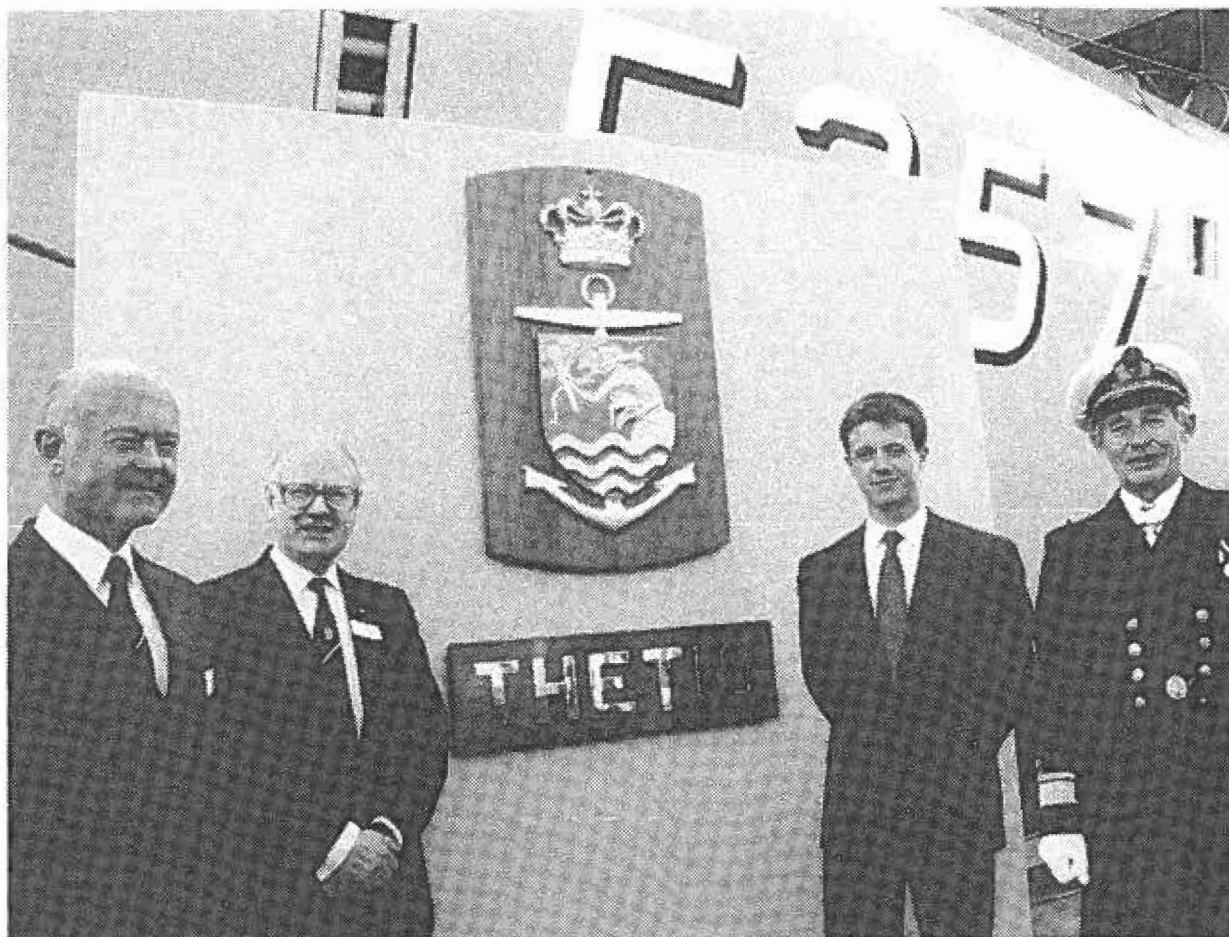
Alle om bord var blevet nogle oplevelser rigere, og især 0-divisionens personel var blevet mange erfaringer rigere.

(BSKN)

Navngivning af inspektionsskibet THETIS

Fredag den 15. september navngav H.K.H.Kronprinsen det første inspektionsskib af IS 86 serien på 4 skibe. Skibet fik navnet

T H E T I S

H.K.H.Kronprins Frederik flankerer THETIS navneplade og våbenskjold med fra venstre direktøren for Svendborg Værft, Forsvarsministeren og chefen for Søværnets Materielkommando. (Bella FOT).

I navngivningen deltog udover H.K.H.Kronprinsen bl.a. Forsvarsministeren, chefen for Forsvarskommandoens Forsvarsstab, chefen for Søværnets Materielkommando, chefen for Søværnets operative Kommando, Inspektøren for Søværnet, chefen for Forsvarsstabens Materielstab, Direktør P.Glente, Svendborg Værft, og bestyrelsesformanden Axel, Greve af Rosenborg. Herudover deltog repræsentanter for forskellige myndigheder og foreninger, således at der i alt var inviteret 130 gæster. I ceremoniellet deltog honnørkommando fra Flådestation Korsør og Søværnets Tamburkorps.

THETIS er navnet på en havnymfe. Hun var mor til den græske helt Achilleus, som hun dypede i floden Styx for at gøre ham udødelig. Uheldigvis fik han imidlertid et sårbart punkt - hælen, hvori hun holdt sønnen under dypningen i floden. Det blev senere hans bane, da han blev såret i hælen. Deraf betegnelsen Achilleshæl for en persons sårbare punkt.

Det nye inspektionsskib THETIS bliver det femte skib i den danske flåde med dette navn. De fire forgængere er:

Fregatten THETIS	(1790 - 1805)
Fregatten THETIS	(1840 - 1864)
Undervandsbåden THETIS	(1912 - 1928)
Korvetten THETIS	(1945 - 1963).

Status for inspektionsskibsprojektet er, at THETIS bygningsmæssigt nærmer sig den afsluttende fase, derefter følger værftsudrustningen, hvorefter Søværnets Materielkommandos våbentekniske installationer udføres. Værftets kaj- og søprøver planlægges påbegyndt primo 1990.

Bygningen af skib nr. 2 er påbegyndt, og søsætning påregnes at finde sted primo 1990.

De nye inspektionsskibe benævnes THETIS-klassen, og de 3 efterfølgende skibe gives navnene:

TRITON
HVIDBJØRNEN og
VÆDDEREN.

(SMK)

Nordiske Marinekonkurrencer for Reserveofficerer 1989

Marinekonkurrencerne afholdtes for første gang i 1953 i Finland med deltagere fra Finland, Norge og Sverige. Siden har konkurrencerne været afviklet hvert andet år på skift i de nævnte lande.

I 1987 deltog Danmark for første gang med hold ved konkurrencerne i Rauma, Finland, og for anden gang i Stockholm i perioden 15.-17. september i år.

Svenska Flottans Reservofficersförbund og Kustartilleriets Reservofficersförbund stod for arrangementet med udgangspunkt fra Berga Örlogsskolor i nærheden af Stockholm.

Konkurrencerne består af disciplinerne natnavigation, dagnavigation, optisk signalering (aldislampe og internationale signalflag) og skydning med pistol og maskinpistol.

Sejladsen blev afviklet i skærgården om bord i en fartøjs-type, som betegnes "Minesvepare typ mindre (M-båt)". I lighed med de øvrige deltagerlande stillede Danmark med to hold, og den endelige placering blev således:

Sverige nr. 1
Finland " 2
Norge " 3
Danmark " 4.

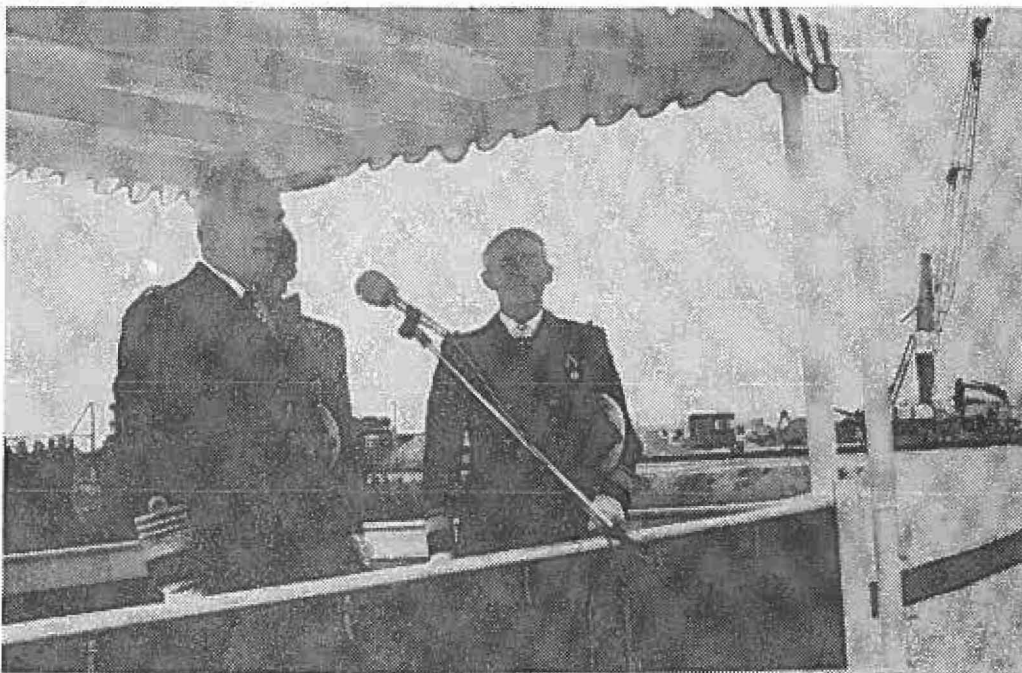
På trods af en sidsteplads i den totale placering udviste de danske deltagere en klær forbedring af præstationerne i forhold til førstegangsdeltagelsen i Finland i 1987. Det bør også nævnes, at der i Finland og Sverige afholdes nationale Marinekonkurrencer, hvor de dygtigste deltagere går videre til de Nordiske Marinekonkurrencer.

Vi må erkende, at vejen til en bedre placering er via mere træning til den ædle kappestrid. I 1991 er Danmark værtsnation for Marinekonkurrencerne, og det er vigtigt, at der allerede nu tages skridt til forberedelse af det store arrangement.

(Holdleder)

2. enhed af Standard Flex 300 serien er afleveret til søværnet og navngivet af Forsvarschefen

Fredag den 22. september blev 2. enhed af Standard Flex 300 serien afleveret til Søværnet fra DANYARD ÅLBORG A/S. Skibet markerer serieproduktionen af Standard Flex 300 enhederne og er samtidig den første dansk producerede enhed. Skroget til 1.

Forsvarschefen og chefen for Søværnets Materielkommando ved navngivningen af HAJEN. (SMK FOT).

enhed, FLYVEFISKEN, blev produceret på Karlskrona Varvet i Sverige, i forbindelse med overførelsen af know-how om bygning af skibe i GRP-materiale til DANYARD.

Skibet blev navngivet HAJEN af Forsvarschefen ved en ceremoni i Ålborg den 7. september, hvor også FLYVEFISKEN var til stede.

For HAJEN venter der, udover lejlighedsvis søprøver, et intensivt installationsprogram af ca. 6 måneders varighed. Derefter følger en operativ opkøringsperiode på ca. 3 måneder, inden skibet kan overgå til operativ tjeneste 1. juli 1990.

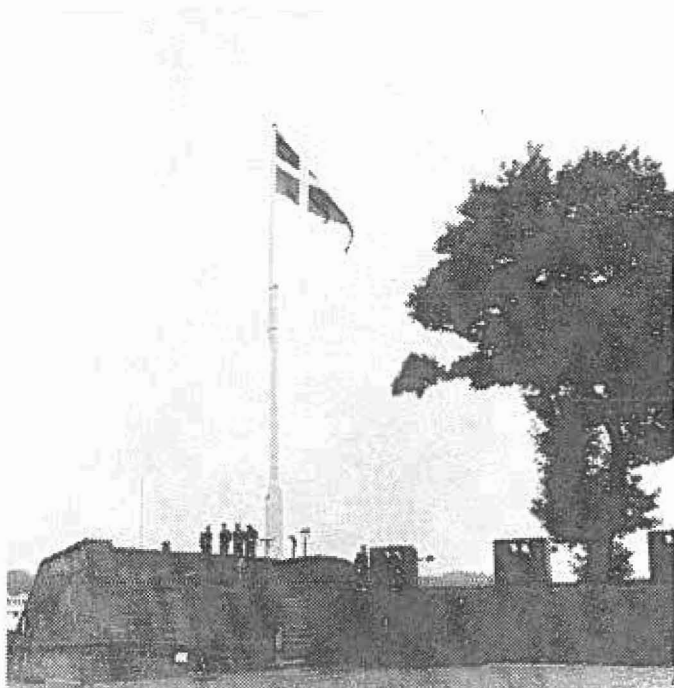
(SMK)

Dansk Skibsadoption Lærerorienteringskursus besøger Holmen

Lørdag den 30. september var søværnet vært for ca. 400 lærere, der som deltagere i Dansk Skibsadoption Lærerorienteringskursus, var på besøg på Holmen.

Dansk Skibsadoption, som er en del af Foreningen til Søfartens Fremme, arrangerer hvert år et weekendkursus for lærere fra skoler landet over, som alle har det til fælles, at de samarbejder om at udbrede kendskabet til dansk skibsfart og herunder søger at vinde unge mennesker for at søge en uddannelse og fremtid inden for Handelsflåden.

I år var lærerorienteringskurset henlagt til København, og herunder var et besøg på Holmen arrangeret.

Salutbatteriet Sixtus på Holmen med Rigets flag, der altid føres fra solopgang til solnedgang. Dannebrog er verdens ældste flag, som fra sin oprindelse er forblevet uændret som symbol for nationen.

(SVN FOT).

Fra arrangørernes side var det ønsket, at deltagerne blev orienteret om uddannelserne og personelforholdene i søværnet, samt fik lejlighed til at bese nogle af søværnets skibe.

Lærerne blev færget over med "Hønen", som sejlede i pendulfart med to både, indtil alle knapt 400 var overført til Holmen. Lærerne, som i forvejen var opdelt i hold, blev af repræsentanter for tjenestestederne ledsaget til henholdsvis Søværnets Officersskole (SOS), WILLEMOES-klasse torpedobåde, korvetter af NIELS JUEL-klassen, minelæggere af FALSTER-klassen samt til en undervandsbåd af NARHVALEN-klassen.

På SOS blev der orienteret om uddannelsen i søværnet med vægten lagt på officersuddannelsen samt om karriereplanlægning og personelforvaltning ved repræsentanter for Forsvarskommandoen (FKO).

På Fagskolerne (FAS) blev deltagerne orienteret om konstabeluddannelserne med vægten lagt på faguddannelsen. Om bord i skibene var der, afhængig af de enkelte skibstyper, arrangeret rundvisning og demonstration af det ombordværende udstyr og materiel.

Kl. 12 samledes alle til frokost i Orlogsværftets cafeteria, hvor der blev serveret skipperlabskovs, hvorefter besøgene fortsattes.

Kl. 15 samledes lærerne i SOS aula, hvor repræsentanter for FKO, SOS og FAS besvarede spørgsmål, og hvor der i de tilstødende lokaler var lejlighed til at se forskellige film om søværnets virke og uddannelser på opstillede TV-skærme.

Kl. 16 begyndtes tilbagesejlingen efter en dag, hvor gæsterne havde haft rig lejlighed til at få et indblik i søværnets uddannelsesforhold og i de forhold, hvorunder personalet virker i hverdagen.

(MST)

Nyt om fregatten JYLLAND

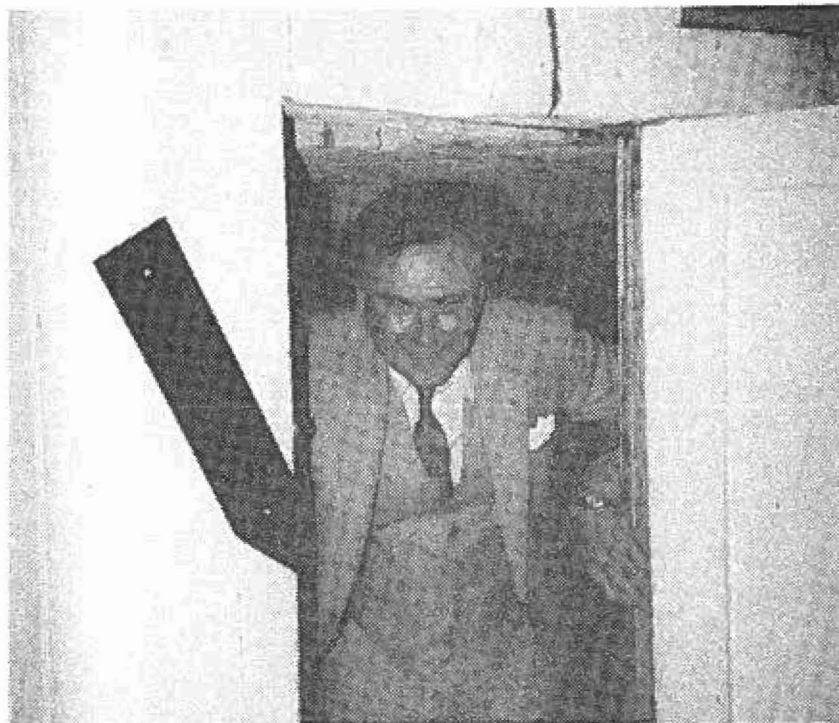
Året 1989 vil indgå i rækken af Fregatten JYLLANDs mærkeår (Søsætning 1860, Helgoland 1864, Kongeskib til Island 1874 og Rusland 1876, salg og tilbagekøb 1908 og oplagt i Ebeltoft 1960), idet skibsreder Mærsk Mc'Kenney Møller 14. januar 1989 overrakte MKH Prins Henrik, protektor for Institutionen Fregatten JYLLAND,

et gavebrev, ifølge hvilket A.P.Møller og Hustru's Fond har besluttet at bekoste en gennemgribende restaurering af fregatten.

Restaureringen udføres i overensstemmelse med planer baseret på de i 1987 af Institutionen udarbejdede restaureringsprincipper. Restaureringen vil være tilendebragt april 1994.

Skibsrederen har pålagt Odense Stålskibsværft (Lindøværftet) at forestå restaureringen. Projektleder Erik Thurøe blev udpeget til at lede arbejdet på stedet, fregatøen i Ebeltoft. Lindøværftet havde i 1984 projekteret og monteret en stålkonstruktion, i hvilket skibet er ophængt i gjorde.

Den 5. september d.å. afholdtes i Ebeltoft et årligt tilbagevendende informationsmøde, hvor en række repræsentanter for firmaer, institutioner og enkeltpersoner, der aktivt har deltaget i tilvejebringelsen af midler til restaureringen, bliver orienteret om arbejdet hermed.

Protector for Institutionen Fregatten JYLLAND, H.K.H. Prins Henrik om bord i fregatten. (FF JYLL FOT).

HKH Prins Henrik deltog som så ofte før sammen med byens borgmester i mødet. Til stede var tillige den afgående og tiltrædende formand for Institutionens repræsentantskab, kammerherre Hans Sølvhøj og hofmarskal Søren Haslund-Christensen.

Projektleder Thurøe orienterede om restaureringsplaner og fremskridt, efterfulgt af en omvisning på det meget afklædte skib

og i de omkring dokken grupperede bygninger med værksteder, tegnestuer og administration m.m.

Det indledende arbejde har bestået i opretning af kølbugten, der i tidens løb har sneget sig op på godt 80 cm. Dette gøres ved at udtage stykker af midtskibs klædning og øverste dæk og vagere, for derefter at sænke vandstanden i dokken og successivt slække på gjordene. Processen er beregnet at ville vare 2-3 år. I øjeblikket er man nået ned til en bugt på 36 cm.

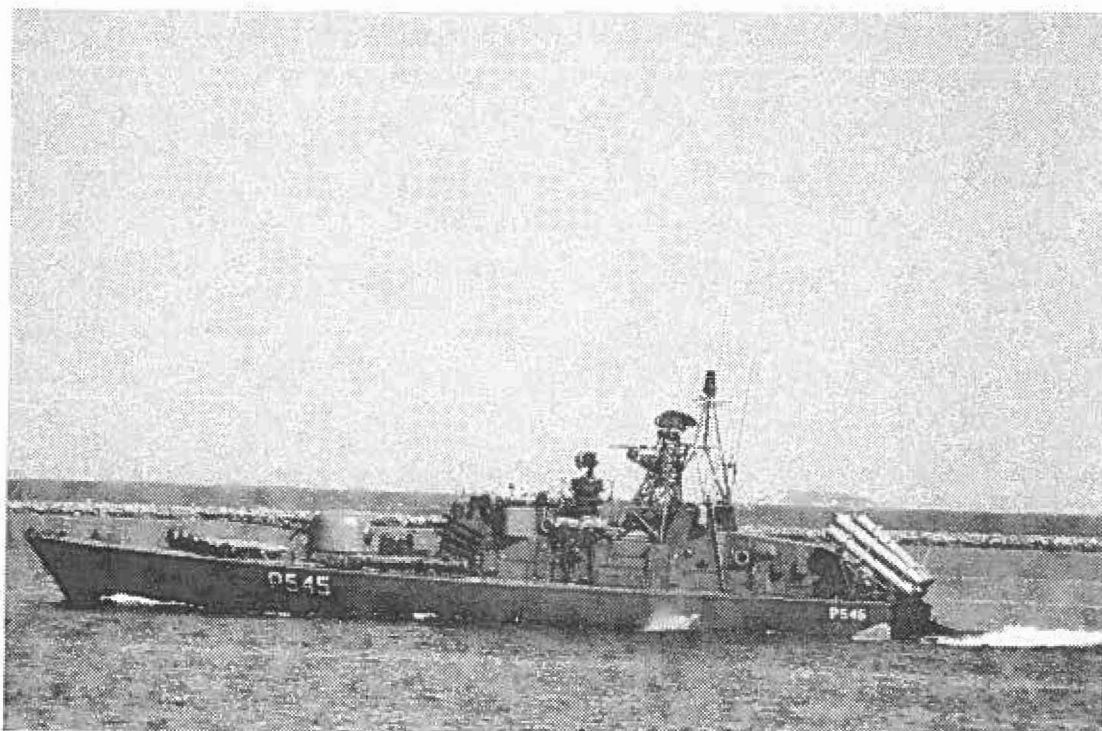
Samtidig hermed istandgøres for- og agterskib bl.a. ved delvis udskiftning af klædning, rekonstruktion af skruebrønd og opbygning af poopdækket. Galionsfigur og ornamentering udtages og restaureres.

Der indbygges en stålkonstruktion, der gennem stålpanter forbindes til de eksisterende stålsøjler, hvorved fregattens oprindelige tværsnit bevares. Bygning af maste, salinger og rær er begyndt. Derefter følger løbende og stående gods. Sluttelig kommer faldereb, kommandobro, rat, gangspil m.v.

Om planer, principper og materialer følger nærmere.

(FF JYLL)

Torpedobåden NORBYs adoptionsbesøg i Frederikssund 1. - 4. september 1989

Torpedobåden NORBY. (NORB FOT).

Torpedobåden NORBY (NORB) ankom til Hundested om aftenen 30. august efter en vel overstået øvelse DANEX 1989 for at klar- gøre båden til weekendens arrangement i Frederikssund.

Fredag morgen fortsatte den endelige klargøring og rengøring, således alt var klar til den første begivenhed i forbindelse med adoptionsbesøget. Kl. 1200 ankom 20 elever fra en 6. klasse på Åbjergskolen samt deres lærer for at deltage i sejladsen fra Hundested gennem Roskilde fjord til Frederikssund.

Efter en vellykket tur, hvor spørgelysten og interessen for en torpedobåd havde overgået enhver forestilling, ankom NORB til Frederikssund kl. 1400. NORB blev ved ankomsten budt velkommen af formanden for havneudvalget, havnemesteren og næstformanden i Marineforeningen.

Kl. 1500 blev chefen og repræsentanter for NORB budt velkommen til Frederikssund af borgmesteren ved en reception i byrådssalen.

Imens fortsatte besætningen om bord klargøringen til aftenens arrangement, cocktailparty om bord for 50 inviterede gæster fra byen. Arrangementet blev en succes, hvor gæsterne udtrykte deres overraskelse over, hvad en torpedobåd også på dette område formåede. Samtidig var det en god lejlighed til at knytte de første bånd til byen.

Efter opklaring var der fri manøvre for den vagtfri del af besætningen.

Lørdag formiddag startede med et besøg på J.F. Willumsens Museum, hvor formanden for kunstudvalget på fortrinlig vis fortalte om udstillingen. Efter besøget gik turen til rådhuset, hvor byen var vært ved en hyggelig frokost for besætningen og repræsentanter fra byen. Deltagerne fra frokosten blev herefter inviteret på sejltur på Roskilde fjord med byens slæbebåd YDUN. På turen sydpå fra Frederikssund, i strålende solskin, blev der serveret forfriskninger på agterdækket efter rundvisningen om bord. Medens den vagtfri del af besætningen nød denne lejlighed til for en gang skyld selv at være "gæster" på en sejltur, var der offentligt besøg om bord i NORB, hvor ca. 400 spørgelystne mennesker tog båden i nærmere øjesyn.

Søndag formiddag var det så tid for at tilgodese fysikken, i fodboldkampen mellem et udvalgt hold fra Frederikssund Brandvæsen og NORB. Kampen, hvori der ikke fra nogen side blev udvist

barmhjertighed, sluttede meget passende 4-4. Efter kampen var byen vært ved en frokost for de to hold samt repræsentanter fra byen. Brandvæsenet inviterede herefter besætningen på besøg på brandstationen. Besøget på brandstationen blev gengældt med et besøg og rundvisning om bord i NORB. Også søndag var der offentligt besøg om bord, denne gang med ca. 700 gæster. I forbindelse med besøget søndag lavede Søværnets Flyvetjeneste en SAR-demonstration over havnen.

Mandag var det atter hverdag, og NORB måtte tage afsked med Frederikssund for at returnere til Holmen for at forberede næste øvelse. På turen fra Frederikssund benyttede NORB igen lejligheden til at vise en torpedobåd på havet, igen var det en 6. klasse fra Åbjergskolen, der var med. Sammen med klassen var der journalister fra Hornsherred Lokalradio og Frederiksborg Amtsavis. Efter et kort anløb af Hundested, for at sætte gæsterne i land, kunne NORB forlægge til Holmen.

(NORB)

Indland kort

Flådebesøg

De hollandske fregatter HNLMS TROMP (TROMP-klasse, F 801) og HNLMS ABRAHAM CRIJNSSEN (KORTENAER-klasse, F 816) samt forsyningseskibet HNLMS ZUIDERKRUIS (POOLSTER-klasse, A 832) aflægger rutinebesøg i København i perioden 27. til 30. oktober. Chef for styrken er kontreadmiral P.E.R.Leertouwer om bord i HNLMS TROMP. Chef for HNLMS TROMP er kommandør J.Waltman, HNLMS ABRAHAM CRIJNSSEN's chef er orlogskaptajn A.Vos, og chef for HNLMS ZUIDERKRUIS er kommandør P.J.In-t Veld. Samlet besætning består af 75 officerer, 126 sergenter og 467 menige, i alt 668 søfolk.

---oo0oo---

De hollandske fregatter HNLMS JAN VAN BRAKEL (KORTENAER-klasse, F 825) og HNLMS JACOB VAN HEEMSKERK (JACOB VAN HEEMSKERK-klasse, F 812) aflægger rutinebesøg i Aalborg 27. til 30. oktober. Chef for HNLMS JAN VAN BRAKEL er orlogskaptajn W.E.J.van Rijn, og chef for HNLMS JACOB VAN HEEMSKERK er orlogskaptajn R.A.

A.Klaver. Samlet besætning omfatter 33 officerer, 73 sergenter og 259 menige, i alt 365 sømænd.

---ooOoo---

Det vesttyske transportfartøj ODENWALD (WESTERWALD-klasse, A 1436) aflægger rutinebesøg i Frederikshavn 6. november. Chef er skibsfører H.Ludwig, og besætningen består af 36 civile søfolk.

---ooOoo---

Den britiske destroyer HMS GLOUCESTER (Type 42, D 96) aflægger uofficielt besøg i København i perioden 30. oktober til 3. november. Chef er orlogskaptajn J.W.Parker. Samlet besætning omfatter 301 søfolk.

---ooOoo---

Overordnet inspektion af inspektionsskibet HVIDBJØRNEN

Chefen for Udviklings- og Uddannelsesafdelingen i Marine-staben (CH MSTU) inspicerede tirsdag den 26. september, på Inspektøren for Søværnets vegne, inspektionsskibet HVIDBJØRNEN (HVBJ) under sejlads i Sundet og Kattegat Syd.

Under forlægningen fra Langelinie til Kattegat Syd blev der foretaget en generel inspektion af HVBJ, og der blev afholdt forskellige havari- og navigationsøvelser.

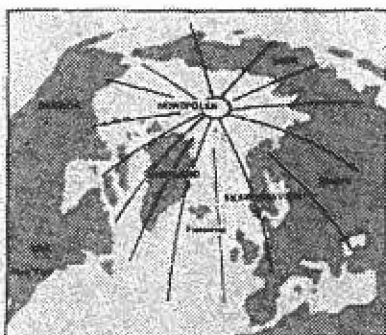
Om eftermiddagen fortsatte øvelsesaktiviteterne med afprøvnings af forskellige nødsystemer for at slutte med helikopterøvelser og standsningsberedskab.

Inspektionen afsluttedes ved HVBJ ankomst til Langelinie, hvor CH MSTU efter parade og skansevagt gik fra borde.

HVBJ afgik primo oktober fra Flådestation Frederikshavn til Grønland for her at forrette stations- og fiskeriinspektionstjeneste. HVBJ forventes tilbage til det sydlige Danmark den 21. december.

Udland kort

US Navy indgår fem års kontrakt for undervandsvedligeholdelse af skibsskrog

Seaward Marine Services, der er den amerikanske virksomhed i Scamp's verdensomspændende netværk af undervandsvedligeholdelsesstationer for skibsskrog og skruer, har for nyligt modtaget en større millionkontrakt fra US Navy for gennemførelse af undervandsvedligeholdelsesservice til den amerikanske flåde i de kommende fem år, skriver MARITIME DEFENCE.

Skibsvedligeholdelsen skal udføres såvel i amerikanske som oversøiske havne ved udstrakt anvendelse af Scamp's skibsskrog rensestationer. Foruden almindelige skibsarbejder udført i amerikanske havne, er andre opgaver allerede gennemført i Bahrain, Frankrig, Italien, Panama, Spanien og de Forenede arabiske Emirater.

US Navy har igennem de sidste år erfaret, at vedligeholdelse af skibsskrog er en effektiv måde at spare brændstof på. For hver dollar anvendt til skrog- og skruerensning spares otte dollars i udgifter til olie ifølge den amerikanske marines erfaringer. Omkostningerne til undervandsrensning af skibsbund og skruer for et amerikansk orlogsskib medfører ca. en uges besparelser i udgifter til brændstof.

Spanien udvikler ny forankret mine

Det spanske elektronikfirma Inisel udvikler en ny generation af forankrede miner til den spanske marine, skriver NAVAL FORCES.

Under betegnelsen MOM-90 er den nye mine udviklet i samarbejde med firmaet Chaconsa, som er ansvarlig for minebeholder og minemekanisme.

Inisel er hovedleverandør og ansvarlig for minens elektronik. Det spanske afsnit af Thomson-CSF har været involveret i udvikling af minens sensorer. Inisel har allerede præsenteret MOM-90 for det spanske søværn. Firmaet forbereder endvidere et

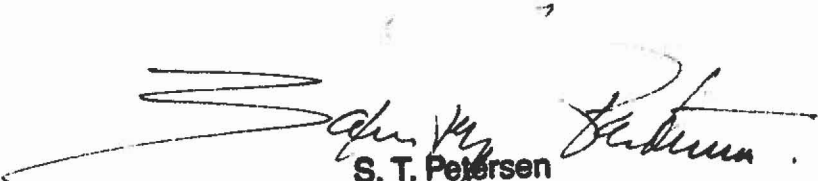
program til modernisering af den spanske flådes søminebeholdning, som i øvrigt for en stor del er udviklet af samme firma.

Royal Navy Lynx helikopter program

Tre modificerede engelske Navy Lynx helikoptere gennemfører for øjeblikket testflyvning ved Yeovil som led i Royal Navy's program for at opdatere nuværende LYNX helikoptere til Mk 8 standard, der vil have specifikationer tilsvarende Westland's nye Navy Lynx benævnt Super Lynx, beretter MARITIME DEFENCE.

Helikopterne vil blive udrustet med GEM 42-1 motorer, avancerede komposit hovedrotorblade, forbedret halerotor og en 360° radardome samt Central Tactical System udviklet i samarbejde med Racal Avionics.

LYNX Mk 8 armeres med fire Sea Skua antiskibsmissiler eller et udvalg af torpedoer eller dybvandsbomber.

S. T. Petersen
Kontreadmiral
Inspektør for Søværnet